

Raamattu esityksenä historiasta

”Minä olen Herra, sinun Jumalasi, joka johdatin sinut pois Egyptistä, orjuuden maasta.” (2. Moos. 20:2 [myös 5. Moos. 5:6].)

Avaintekstit:

1. Sam. 17;
Jes. 36:1–3;
Jes. 37:14–38;
Dan. 1, 5;
Matt. 26:57–67;
Hepr. 11:1–40.

Raamattu on historian saatossa syntynyt kirja. Sen kertomukset etenevät suoraviivaisesti absoluuttisesta alusta, jolloin Jumala loi kaiken, lopullista päämäärää kohti, jolloin hän ennallistaa maailman Jeesuksen toisen tulemisen yhteydessä.

Raamatun historiallinen luonne on yksi niistä piirteistä, jotka erottavat sen muiden uskontojen pyhistä kirjoista. Raamattu edellyttää, että Jumala henkilökohtaisesti ohjaa historian kulkua; tätä ei yritetä millään lailla todistella. Alussa Jumala puhuu ja niin tulee luoduksi elämä maan päälle (1. Moos. 1:1–31). Hän kutsuu Abramin Kaldean Urista. Hän vapauttaa kansansa Egyptin orjuudesta. Hän kirjoittaa kymmenen käskyä kivitaluille omalla sormellaan (2. Moos. 31:18, RK 2012/VKR). Hän lähettää profeettoja. Hän lähettää tuomioita. Hän kutsuu ihmisiä elämään hänen jumalallisen lakinsa mukaan ja levittämään tietoa pelastussuunnitelmasta muille kansoille. Lopulta hän lähettää Poikansa Jeesuksen Kristuksen maailmaan jakaa historian ikuisiksi ajoiksi kahtia.

Tällä viikolla tarkastelemme joitakin Raamatussa esitettyjä keskeisimpiä kohtia historiassa sekä joitakin niistä arkeologisista todisteista, jotka vahvistavat Raamatussa ilmoitetun historian paikkansapitävyyttä.

Tämä tutkistelu on sapatiksi 6.6.2020

DAVID, SALOMO JA MONARKIA

Daavidin ja Salomon hallituskaudet edustavat Israelin historian kulta-aikaa. Entä jos heitä ei kuitenkaan ollut olemassa, kuten jotkut väittävät? Entä jos heidän valtakuntansa eivät olleet niin laajoja kuin Raamattu kuvaa? Ilman Daavidia ei olisi Jerusalemiä (2. Sam. 5:6-10). Ilman Daavidia ei olisi hänen poikansa Salomon rakentamaa temppeliä (1. Kun. 8:17-20). Ilman Daavidia ei olisi myöskään tulevaa Messiasia, sillä Messiaan oli luvattu syntyvän Daavidin sukulinjan kautta (Jer. 23:5, 6; Ilm. 22:16). Israelin historia täytyisi kirjoittaa kokonaan uudestaan. Raamatusta löytyvä historia on nimenomaan se, mikä antaa Israelille ja seurakunnalle niiden ainutlaatuisen osan ja tehtävän.

Lue 1. Sam. 17. Miten Jumala antaa Israelille ratkaisevan voiton? Ketä hän käyttää voiton tuomisessa? Missä kaikki tämä tapahtuu?

Taistelurivien sijainti kuvataan tarkasti 1. Sam. 17:1-3. Israelilaisten leirialueeksi kuvatun Elanlaakson kukkuloilta on paljastunut Khirbet Qeiyafan rauniokaupunki. Hiljattaiset arkeologiset kaivaukset ovat paljastaneet sen Saulin ja Daavidin aikaiseksi sotilastukikohtana käytetyksi linnoituskaupungiksi, jolta on näkymä laaksoon. Raunioista kaivettiin esiin kaksi samaan aikaan käytössä ollutta porttia. Koska useimmissa muinaisen Israelin kaupungeissa oli vain yksi portti, tämä saattaa merkitä, että kyseessä olisi Saaraim (1. Sam. 17:52): tämä hepreankielinen kaupungin nimi tarkoittaa kahden porttia.

Jos asia on näin, tämä raamatunajan kaupunki on nyt tunnistettu ensimmäistä kertaa. Vuosina 2008 ja 2013 sieltä löydettiin kaksi tekstiä, joiden uskotaan olevan vanhimpia koskaan löytyneitä heprealaistekstejä. Toisessa mainitaan nimi Esbaal, sama nimi kuin yhdellä Saulin pojista (1. Aik. 9:39).

Vuonna 1993 Tel Danin kaupungin kaivauksissa paljastui merkittävä teksti, jonka oli kirjoittanut Damaskoksen kuningas Hasael. Hän oli tallentanut voittonsa "Israelin kuninkaasta" ja "Daavidin huoneen" kuninkaasta. Daavidin hallitsijasua kuvattiin juuri tällaisilla sanoilla myös Raamatussa. Tämä arkeologinen todiste vahvistaa sen, että Daavid oli todellinen historian henkilö, kuten Raamattu esittää.

Mitä tarkoittaisi uskomme kannalta, jos kuningas Daavidia ei olisikaan ollut olemassa, kuten jotkut väittävät?

JESAJA, HISKIA JA SANHERIB

Lue Jes. 36:1-3 ja 37:14-38. Miten Jumala vapauttaa kansansa tässä kertomuksessa Assyrian suuresta sotaretkestä Juudaa vastaan?

Vuonna 701 eKr. Sanherib tekee sotaretken Juudaa vastaan. Kertomus on tallennettu Raamattuun. Myös Sanherib itse on kirjannut tapahtumat ylös useilla tavoilla. Omissa aikakirjoissaan, jotka löytyivät pääkaupunki Niniven kaivauksista, hän kerskailee: ”Minä piiritin ja valloitin 46 hänen [Hiskian] vahvoilla muureilla varustetuista kaupungeistaan ja lukemattoman määrän pienempiä kyliä niiden ympärillä.” Sanheribin Niniven palatsista on löytynyt seinä, joka on täynnä veistettyjä kohokuvia, jotka kertovat Sanheribin käymästä piirityksestä ja taistelusta Juudan kaupunki Lakisia vastaan.

Hiljattaiset Lakisissa tehdyt kaivaukset ovat paljastaneet ne valtavat palamisjätteet, jotka ovat jäänteitä siitä, kun Sanherib poltti kaupungin. Jerusalemin kuitenkin ihmeellisesti säästy. Sanherib pystyy kerskumaan vain tämän verran: ”Mitä tulee Hiskiaan, siihen juutalaiseen, hänet minä suljin häkčilinnun tavoin omaan kaupunkiinsa.” Missään ei kuvata, että Sanherib olisi hävittänyt Jerusalemin tai että sieltä olisi tuotu vankeja orjiksi.

On totta, että Jerusalemia piiritettiin, mutta piiritys kesti Raamatun mukaan vain yhden päivän, koska Herran enkeli vapautti Jerusalemin. Kuten Jesaja oli ennustanut: ”Mutta Assyrian kuninkaasta Herra sanoo näin: – Ei hän tähän kaupunkiin pääse, ei ammu tänne yhtään nuolta, ei tuo tämän eteen ainnuttakaan kilpeä eikä luo piiritysvallia tätä vastaan. Hän palaa samaa tietä, jota tuli, tähän kaupunkiin hän ei pääse, sanoo Herra. Minä suojelen tätä kaupunkia, minä pelastan sen itseni vuoksi ja palvelijani Daavidin tähden.” (Jes. 37:33-35.)

On mielenkiintoista, että vain Lakisin valloitusta on kuvattu näyttävästi Assyrian pääkaupungin Niniven palatsin seinillä. Jerusalemia ei löydy sieltä. Sanherib saattoi kerskua vain Lakisin kukistamisella. Välienselvittely taivaan Jumalan ja Assyrian jumalien välillä päättyy siihen, että Jumalan kansa pääsee pinteestä. Jumala näkee Assyrian väkivaltaiset teot. Hän kuulee Hiskian rukouksen. Jumala toimii historiassa.

Miten voit muistaa sen, että Jumala, joka ihmeellisellä tavalla pelasti kansansa Hiskian aikana, on sama Jumala, jota rukoilet ja johon luotat tänään?

DANIEL, NEBUKAD- NESSAR JA BABYLON

Heinäkuussa 2007 eräs Wienin yliopiston tutkija löysi Nebukadnessarin, Babylonian kuninkaan, aikaisen savitaulun. Siitä löytyi nimi ”Nebu-Sarsekim”, sen babylonialaispäällikön nimi, joka mainitaan myös Jer. 39:3. Nebu-Sarsekim on yksi niistä monista kuninkaista ja päälliköistä, jotka on arkeologisten löytöjen yhteydessä voitu jäljittää takaisin Danielin ja Nebukadnessarin aikaan.

Lue Dan. 1 ja 5. Miten Danielin nuoruudessaan tekemät päätökset liittyivät siihen, että Jumala käytti häntä palvelijanaan ja profeettanaan vaikuttamaan miljooniin ihmisiin historian saatossa?

Daniel ”päätty lujasti” (Dan. 1:8, RK 2012/VKR) pysyä Jumalalle uskollisena sen suhteen, mitä hän söi ja miten hän rukoili. Nämä hyvät tavat, jotka hän loi jo nuoruudessaan, muodostuivat hänen elämänmallikseen, joka antoi hänelle voimaa hänen pitkän ikänsä ajan. Niistä seurasi selkeää ajattelukykyä, viisautta ja ylhäältä tulevaa ymmärrystä. Tämän huomasivat myös Nebukadnessar ja Belsassar, sillä Daniel korotettiin yhteen valtakunnan korkeimmista asemista. Ehkä Danielin antaman mallin vielä tärkeämpi vaikutus oli se, että se johti kuningas Nebukadnessarin kääntymykseen (Dan. 4:31-34).

Nebukadnessar oli Nabopolassarin poika. Yhdessä he rakensivat suurenmoisen kaupungin, jonka veroista ei muinaisesta maailmasta löytynyt (Dan. 4:27). Babylonin kaupunki oli valtavan suuri. Siellä oli yli 300 temppeliä ja upea palatsi. Kaupunkia ympäröivät kaksoismuurit, joiden paksuus oli 3,6 m ja 6,7 m. Muureissa oli 8 porttia, jotka oli nimetty suurten babylonialaisjumalten mukaan. Kuuluisin on Ištarin portti, jonka saksalaiset kaivoivat esiin ja josta on tehty jäljitelmä Pergamon-museoon Berliiniin.

Dan. 7:4 kuvaa Babyloniaa leijonana, jolla on kotkan siivet. Ištarin portille johtavan juhlaulkukuekadun seinät on koristeltu 120 leijonan kuvalla. Kaupungin ulkopuolella on yhä nähtävissä sieltä löytynyt suuri kuva, jossa leijona hyökkää ihmisen kimppuun. Leijona oli siis sopiva kuva symboloimaan suurta Babyloniaa. Raamatun historia ja profeetallinen sanoma on tullut näin vahvistettua.

Dan. 1:8 (RK 2012/VKR) sanotaan, että Daniel ”päätty lujasti”. Mitä tämä tarkoittaa? Mitä sinun pitää sydämessäsi päättää lujasti tehdä tai olla tekemättä?

HISTO- RIALLINEN JEESUS

Lue Matt. 26:57-67; Joh. 11:45-53 ja Joh. 18:29-31. Kuka oli Kaifas? Mikä osuus hänellä oli Kristuksen kuolemaan? Kuka oli Pontius Pilatus ja miten hänen päätöksensä ratkaisi sen, että Suuri neuvosto sai toteuttaa tavoitteensa?

Kaifas oli ylipappi, joka vehkeili suunnitelmaa Jeesuksen surmaamiseksi. Juutalainen historioitsija Josefus vahvistaa Kaifaksen olemassaolon: ”Jonka lisäksi hän riisti ylipapin aseman Joosefilta, jota kutsuttiin myös Kaifakseksi, ja nimitti hänen tilalleen Jonatanin, edellisen ylipappi Annaksen pojan.” – *Josephus Complete Works* (Grand Rapids, MI: Kregel Publications, 1969), kirja 18, luku 4, s. 381.

Vuonna 1990 Jerusalemin eteläpuolelta löydettiin sukuhauta, jossa oli 12 luuarkkua. Haudasta löytyneiden kolikoiden ja saviastioiden perusteella hauta ajoitetaan ensimmäisen vuosisadan puoliväliin. Koristeellisimmasta luuarkusta löytyi nimi ”Joosef Kaifaksen poika”. Monet tutkijat uskovat, että luuarkku kuului Kaifakselle, tuolle ylipapille, jolla oli suora vaikutus Jeesuksen kuolemaan.

Vuonna 1961 löydettiin Caesarea Maritiman kaupungin teatterista kivi, johon oli kirjoitettu Pontius Pilatuksen nimi, hänen, joka toimi Juudean maaherrana keisari Tiberiuksen aikana.

Kristuksen kuolemaan liittyvät kaksi keskeistä henkilöä ovat siis todella olleet olemassa. Maalliset historiankirjoittajat kahdelta ensimmäiseltä vuosisadalta puhuvat Jeesus Nasarettilaisesta. Roomalainen historioitsija Tacitus kirjoittaa Kristuksesta ja siitä, miten Pontius Pilatus teloitti tämän Tiberiuksen hallintokaudella. Plinius nuorempi, roomalainen maaherra, kirjoittaa vuosina 112–113 jKr. keisari Trajanukselle kysyen, miten kristittyjä tulisi kohdella. Hän kuvailee heidän koontuvan tiettyinä päivinä ennen aamunkoittoa ja laulavan hymnejä Kristukselle Jumalana.

Nämä arkeologiset löydöt ja historialliset lähteet tarjoavat Raamatun ulkopuolisen todistuksen Jeesuksen olemassaolon puolesta ja sen puolesta, että häntä alettiin palvoa jo ennen kuin hänen kuolemastaan oli kulunut 50 vuotta. Evankeliumit ovat tietysti ensisijaisia lähteitä, ja meidän tulisi tutkia niitä huolella oppiaksemme lisää Jeesuksesta.

Miksi on tärkeää, ettei uskomme ole riippuvainen arkeologisista löydöistä ja todisteista?

USKO JA HISTORIA

Emme elä tyhjiössä. Valintamme vaikuttavat paitsi itseemme myös toisiin. Samalla tavoin monien muinoin eläneiden Jumalan lasten elämällä on ollut suuri vaikutus muidenkin tulevaisuuteen kuin vain heidän omaansa. Hepr. 11, tuo kuuluisa uskon esikuvista kertova luku, tekee yhteenvetoa siitä, millainen vaikutus muinaisten uskonsankareiden uskolla on ollut.

Lue Hepr. 11:1-40. Mitä voimme oppia näiden uskonsankareiden elämästä?

Henok _____

Nooa _____

Abraham _____

Saara _____

Joosef _____

Mooses _____

Rahab _____

Simson _____

Usko ei ole vain sitä, että uskomme johonkin tai johonkuhun; se on myös toimimista uskomme mukaan. Usko näkyy toimintana; juuri tätä pidetään vanhurskautena. Juuri tällaiset uskonteot muuttavat historiaa. Jokainen uskonteko on sen varassa, että niissä turvaututaan Jumalan sanaan.

Nooa toimi uskon varassa rakentaessaan arkin. Hän luotti Jumalan sanaan silloinkin, kun kokemus ja järki sanoivat muuta. Koska ei ollut koskaan satanut, kaikki viittasi siihen, että puhe tulvasta oli täyttä hölynpölyä. Nooa kuitenkin totteli Jumalaa ja ihmiskunta pelastui. Abraham lähti eteläisessä Mesopotamiassa sijaitsevasta Urista, joka oli sen ajan kehittynein kaupunki, kohti tuntematonta, johon Jumala hänet johtaisi. Hän valitsi toimia Jumalan käskyn mukaan. Mooses valitsi mieluummin olla paimen, joka johtaisi Jumalan kansan luvattuun maahan, kuin olla kuninkaana Egyptissä, sen ajan mahtavimmassa valtakunnassa. Hän luotti Kaikkivaltiaan ääneen, joka kutsui häntä palavasta pensaasta. Rahab päätti luottaa niihin uutisiin, joita oli kuullut Jumalan voimateoista. Hän suojeli kahta vakoojaa ja hänestä tuli yksi Jeesuksen esiäideistä. Miten vähän tiedämmeäkään siitä, miten päätöksemme tulevat vaikuttamaan lukemattoman moniin ihmisiin niin tässä kuin tulevissakin sukupolvissa!

KERTAUS

Lisäaineistoa: Lue Ellen White, *Alfa ja omega*, osa 2, s. 224–230 tai *Patriarkat ja profeetat*, s. 629–635; *Alfa ja omega*, osa 3, s. 165–170 ja 176–187 tai *Profeetat ja kuninkaat*, s. 230–235 ja 243–254.

”Raamattu on ihmiskunnan vanhin ja sisällöltään laaja-alaisin historia. Se tuli tuoreena ikuisen totuuden lähteestä, ja kautta aikakausien Jumalan käsi on säilyttänyt sen puhtauden. Se valaisee kaukaisen menneisyyden, mihin inhimillinen tutkimus turhaan koettaa tunkeutua. Jumalan sanassa yksin me näemme sen voiman, joka laski maan perustukset ja levitti taivaat. Vain siitä löydämme luotettavan selityksen kansojen synnystä. Vain siinä on esitetty ihmiskunnan historia vapaana ihmisen ylpeydestä ja ennakkoluuloista.” (EK 165.)

”Joka tuntee Jumalan ja hänen sanansa, omaa myös vakaan uskon pyhien kirjoitusten jumalallisuuteen. Hän ei koettele Raamattua ihmisten tieteellisillä käsityksillä, vaan tuo ihmisten ajatukset erehtymättömän mittapuun koeteltaviksi. Hän tietää, että Jumalan sana on totuutta ja totuus ei voi koskaan olla ristiriidassa itsensä kanssa; se, mikä niin kutsutun tieteen opetuksessa on ristiriidassa Jumalan ilmoituksen kanssa, on silkkää ihmisten arvailua.

Todellista viisautta omaaville tieteellinen tutkimus avaa laajat mahdollisuudet ajatusten syventämiseen ja tiedon kartuttamiseen.” (8T 325.)

Keskustelunaiheita:

1. Pureutukaa syvemmin keskiviikon tutkisteluosuuden viimeiseen kysymykseen. On hienoa, kun löydämme arkeologisia todisteita Raamatun historian paikkansapitävyydestä. Mutta mitä tapahtuu, kun arkeologisia löytöjä tulkitaan tavoilla, jotka ovat ristiriidassa Raamatun kertomusten kanssa? Mitä tämä kertoo meille siitä, että meidän tulisi ottaa Raamattu Jumalan sanana ja luottaa siihen sellaisena kuin se on meille esitetty, riippumatta siitä, mitä arkeologiset löydöt tai joku tieteenala väittävät?

2. Miettikää tämän päivän näkökulmasta niitä Raamatun profetioita, jotka ovat jo saaneet täyttymyksensä. Ajatelkaa esimerkiksi Danielin kirjan lukujen 2 ja 7 kuvailemia valtakuntia. Mitä voimme oppia näistä historiassa jo täyttyneistä profetioista? Miten voimme oppia luottamaan Herraan myös vielä toteutumattomien profetioiden osalta?